

10 byer – 10 bud

Bud til Klimakommissionen

Samlet rapport fra Alt4Kreativ A/S

Indhold

Indledning	2
Rapportens opbygning	3
Gennemgående temaer og spørgsmål.....	4
1. Adfærd.....	9
2. Boliger	11
3. Erhvervsliv	13
4. Landbrug	14
5. Regulering (lovgivning og skatter og afgifter)	15
6. Samarbejde på tværs af kommuneskel	17
7. VE-Teknologi.....	18
8. Transport.....	20
9. Uddannelse.....	21
10. Incitamenter - økonomi	22

Indledning

Siden forsommeren, og langt ind i efteråret 2009, har Klimakommissionen besøgt 10 udvalgte byer, som har været værter for en række workshops. Klimakommissionen har gæstet henholdsvis Frederikshavn, Skive, Sønderborg, Bornholms Regionskommune, Albertslund, Århus, København, Lolland, Middelfart og Egedal, hvor cirka 50 udvalgte deltagere hvert sted har debatteret og idéudviklet sammen. Formålet med møderne var først og fremmest at bidrage med diskussion om og idéer til, hvordan man kan gøre Danmark uafhængig af de fossile brændstoffer, olie, kul og gas – lokalt såvel som nationalt. Dermed håbede Kommissionen både at få input til den rapport, der i efteråret 2010 afslutter kommissionens arbejde, men også at stimulere en bred offentlig debat om klima- og energispørgsmål i Danmark. Resultatet af hvert enkelt møde kan således ikke alene måles efter det rent målbare: Hvor mange og hvor gode idéer, mødet har skabt. Møderækken blev i lige så høj grad en mulighed for at lokale aktører kunne mødes, som det blev et forum hvori debatten kunne kvalificeres.

I denne rapport koncentrerer vi os om det, der umiddelbart er målbart, og som kan dokumenteres via det skriftlige materiale fra hver workshop. Det er rigeligt godt til at kunne stå alene, men der er altså grund til at fremhæve, at der på hver enkelt workshop, i mødet mellem mennesker, også foregik en række ting, som vanskeligt lader sig registrere eller måle.

Rapporten afspejler således også vores fortolkning og syntese af problemstillingerne – dette er primært gjort for at gøre det store materiale lettere tilgængeligt.

Det detaljerede materiale fra de 10 workshops kan findes på Klimakommissionens hjemmeside¹

Hver enkelt workshop blev tilrettelagt i samarbejde mellem lokale værter fra de respektive byer, repræsentanter fra Klimakommissionens sekretariat og konsulenter fra innovationsfirmaet Alt4kreativ A/S. Processen blev varetaget af konsulenter fra Alt4Kreativ, som tog deltagerne igennem en eftermiddag og aften, hvor de blev ansporet til at diskutere og idéudvikle sammen. Deltagerne bestod af udvalgte personer, som var lokalt forankret i kommunalpolitik, erhvervslivet, græsrodder m.m., samt repræsentanter fra klimakommissionen.

Rapportens opbygning

Nærværende rapport indeholder en overordnet syntese af hvilke gennemgående temaer, som er opstået i løbet af møderne. Disse temaer kan sjældent tilskrives den enkelte by, men er snarere overordnede pejlemærker på, hvad der har rørt sig på nationalt niveau. Disse temaer er tænkt som udgangspunkt for specifikke spørgsmål til Klimakommissionen.

¹ <http://www.klimakommissionen.dk/da-DK/lokaleworkshops/Sider/Forside.aspx>

Gennemgående temaer og spørgsmål

På de lokale workshops blev der rejst en lang række spørgsmål og problemstillinger af klima og energipolitisk karakter. En primær del af disse spørgsmål var lokalt forankret, mens spørgsmål af mere national karakter havde mindre vægt.

På de følgende sider er de overordnede spørgsmål og input fra de lokale workshops samlet i 10 overordnede temaer. I hvert tema indgår en række "brændende spørgsmål" som er blevet rejst til Klimakommissionen. Spørgsmålene repræsenterer de input som er kommet fra Open Space, Ideku og Zing processerne.

Det forventes ikke, at Klimakommissionen skal komme med svar på alle spørgsmålene, men de er ment som input til kommissionens overvejelser...

1. Adfærd

Hvordan sikrer man generelt ejerskab til klimadagsordenen? Diskussionen er meget svær at forstå især for ikke indviede. Hvordan får man dem med?

Hvordan gør vi det nemt for borgerne at blive klimavenlige?

Hvordan bliver klima en naturlig del af vores dagligdag?

Hvordan kan vi få den enkelte borger til at "handle" mindre CO₂-belastende?

Hvordan skaber vi engagement og handlekraft hos borgere og erhvervslivet?

Hvordan får vi alle med så også de ikke "klimafrelste" ændrer adfærd?

Hvordan kan vi fremme projekter med Zero familier?

2. Boliger

Hvordan får vi private boligejere til at vælge energirigtige løsninger? Hvordan får borgere et "forhold" til deres energiforbrug?

Hvordan får vi plusbygninger (gælder både nye og eksisterende)?

Kan man gennem arkitektur/planlægning sikre en anden måde at bygge boliger/infrastruktur på, der passer bedre til en klimavenlig dagsorden? Hvilke krav skal der stilles til vores byer om 50 år?

Hvordan sikres energioptimal opvarmning uden for fjenvarmenettet?

Hvordan sikrer man at bygmestre har bedre viden eller erfaring med energirigtig renovering?

Skal man skærpe kravene i bygningsreglementet – både i forhold til eksisterende og nyt byggeri?

Hvorfor åbner midler fra landsbyggefonden ikke op for at rive eksisterende bygger ned i stedet for kun at kunne renovere det? Skal alt bevares?

Kan udendørs arealer/arealer rundt om huset bruges mere aktivt? Sol på tage/facader, grønne tage, husstandsvindmøller etc.

Bør der gives bedre information om energirigtig renovering af boliger?

Hvordan gør vi det attraktivt at energirenovere den eksisterende boligmasse?

Skal byggematerialer energiklassificeres?

Hvordan gør vi det billigere at opføre passivhuse og 0-energihuse?

3. Erhvervsliv

Hvordan gør vi CO₂-neutralitet til et forretningsområde?

Erhvervslivet: Hvordan gør vi det nemt og attraktivt at være en bæredygtig virksomhed hos os?

Hvordan får vi erhvervsvirksomheder til at omstille sig til klimavenlig teknologi/drift?

4. Landbrug

Hvordan kan vi anspre landbruget til at satse mere aktivt på biogas?

Bør der skabes andelsselskaber til lokale biogasanlæg?

Hvordan formidles/forklares fødevarers klimapåvirkning?

Hvordan gør vi fødevarer-produktionen i DK CO₂-neutral?

5. Regulering (lovgivning, skatter og afgifter)

Der er behov for et katalog over lovgivningen, især for at få overblik over hvor der er barrierer i forhold til ambitionen om at gøre Danmark uafhængig af fossile brændsler.

Hvordan får vi energireducerende incitamentter?

Skal afgifter gøres forbrugsafhængige i stedet for faste afgifter på energi? Indførelse af progressiv afgift på fossil energi.

Skal grøn strøm være afgiftsfritaget? Markedet vil så løse resten.

Skal virksomhedsskatten afvikles og i stedet indføre en CO₂ skat?

Kan der indføres en vægtafgift på en bils CO₂ udledning i stedet for på selve bilen?

Skal man have pendlerafgift i stedet for transportfradrag?

Hvordan kan vi arbejde med incitamentter til VE-anlæg hos private og virksomheder?

Hvordan ændrer vi afgiftssystemet, så det fremmer uafhængigheden af fossile brændstoffer?

Hvorledes får vores kommune en forsøgsordning uden restriktioner, skatter og afgifter som hindrer opstilling af VE-anlæg?

Kan man gennem BBR stille krav om CO₂ beskatning pr. m²?

Skal der åbnes op for frikommuneforsøg, hvor kommuner kan virke som forsøgsområde og løftestang på det klima- og energipolitiske område?

6. Samarbejde på tværs af kommuneskel

Hvilke opgaver kan vi løfte ved at gå sammen med andre kommuner?

Hvordan får vi kommuner til at arbejde sammen om at skabe et vækstmiljø for vedvarende energi?

Hvordan understøtter individuelle og offentlige initiativer bedst hinanden?

7. VE-Teknologi

Hvordan får vi DK's førerposition på vindmøller udvidet til at omfatte alle aspekter af "ikke fossile energier"?

Hvordan sikrer vi, at 90 % af al belysning i kommunen er LED lys eller nyere teknologier?

Skal der etableres solcelleparker som alternativ til individuelle anlæg?

Hvordan kan vi udvikle intelligente løsninger for alle?

Hvordan bliver solceller rentable i DK?

Hvordan kan vi udvikle potentialet for solceller?

Hvordan kan vi udvikle solenergi?

Hvordan sikrer vi en folkebevægelse, der tvinger Regeringen til at gøre solcelle energi rentabel?

Hvordan sikrer vi, at det er realistisk, at solceller leverer 50 % af energien?

Hvordan får vi sat flere vindmøller op?

Er det et problem, at det ikke er de samme myndigheder som godkender vindmøller til lands/på hav?

Kan vandtemperaturen i havet/fjordene udnyttes? Kan der tænkes i stor-skal/varmepumper?

Hvis vi skal over til 100 % VE hvad skal der så ske med fjernvarmeværkerne?

7 % af den samlede affaldsmængde deponeres. Kan den udnyttes bedre fx som biomasse i stedet for træpiller?

Hvordan kan vi udnytte virksomhedernes procesvarme bedre? Kan overskudsvarmen udnyttes i fx fjernvarmesystemet i stedet for nu hvor der ikke er interesse i at aftage den, og den i stedet går til spilde?

Kan geotermi ikke udnyttes langt bedre?

8. Transport

Hvordan får vi flere el-biler ind i systemet?

Hvordan kan vi arbejde med tiltag i vores offentlige transportsystemer?

Hvordan kan transportarbejdet styres mere intelligent?

Hvilke nye tiltag kan vi forestille os i forbindelse med privat transport?

9. Uddannelse

Hvordan kan vi lave fantastiske uddannelser og undervisning på højt niveau?

Hvordan sikres at håndværkere uddannes/efteruddannes til nyeste viden om klima- og energiteknologiske løsninger?

Hvordan sikrer vi at børn og unge får bedre viden om klima og energi relaterede emner? Skal undervisningen gøres mere tværfaglig så sammenhænge læres?

Hvordan skaber vi et innovations miljø, der sikrer grønt iværksætter, produkt udvikling og grønne arbejdspladser?

10. Incitament, økonomi

Hvordan inddrages pengeinstitutter, så finansieringen er i orden? Lægger lånepolitikken op til investering i Vindenergi?

Hvordan kan vi udvikle en økonomi, der ikke alene bygger på vækst?

Hvordan fjerner vi barriererne for brug af vedvarende energi?

Skal der indføres puljeordninger til energiinvesteringer, der åbner op for favorable lån?

Skal der indføres lånefinansiering eller differentieret fradrag efter formål? Fx højere rente, mindre fradrag ved nyt køkken men lavere rente og højere fradrag ved nyt isoleret tag.

Afregningssystemet for fx sol er meget ufleksibelt. Skal det ændres?

Skal det gøres mere synligt hvad effekterne af vores levevis er – fx i form af et "carbon footprint"?

Skal man ændre ved tilskudssystemet for at få gang i teknologiudvikling? Eksempelvis er tilskuddet til solenergi i Tyskland højere end i Danmark.

I det følgende vil disse temaer blive gennemgået mere detaljeret.

1. Adfærd

"Viljen og mulighederne er der!"

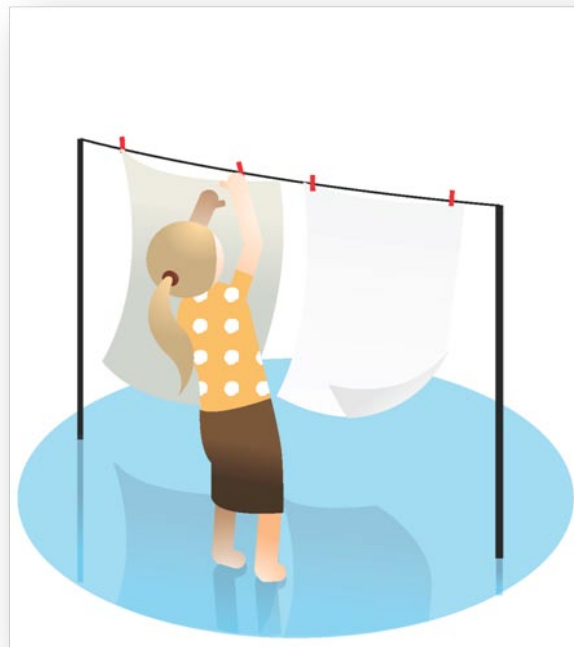
Adfærd og adfærdsmønstre spillede en betydelig rolle ved de lokale workshops. Den klassiske konflikt om, hvorvidt man skal løse klimaforandringerne via ændrede adfærdsmønstre eller via teknologiske løsninger, syntes trængt i baggrunden af en anden erkendelse: At vi i vidt omfang har de teknologiske løsninger til rådighed, men mangler adfærden til at anvende teknologien.

Ændrede adfærdsmønstre gælder bredt borgere, politikere og virksomheder. På de fleste møder kom det frem at information og kampagner ikke opfattes som værende nok – det skal følges op af mere håndfaste incitament, der sikrer adfærdsendringerne – at den teknologi som vi i vidt omfang har, rent faktisk bliver anvendt.

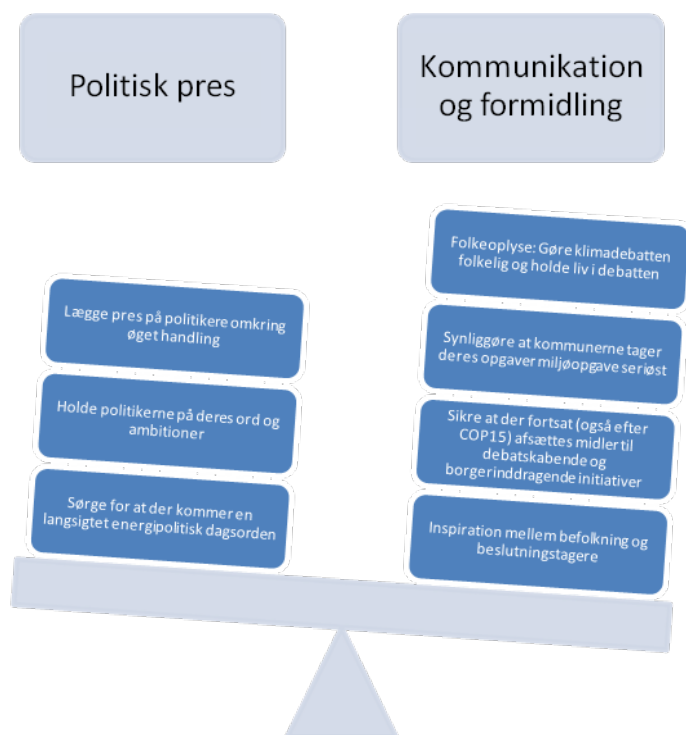
Udfordringen er at give befolkningen mulighed for at foretage hensigtsmæssige valg i forhold til de teknologiske muligheder der er, og at kunne overvinde både de politiske og teknologiske hindringer.

Nogle af de spørgsmål der bl.a. blev rejst på møderne var følgende:

- Hvordan sikrer man generelt ejerskab til klimadagsordenen?
- Hvordan gør vi det nemt for borgerne at blive klimavenlige?
- Hvordan bliver klima en naturlig del af vores dagligdag?
- Hvordan kan vi få den enkelte borger til at "handle" mindre CO₂-belastende?
- Hvordan skaber vi engagement og handlekraft hos borgere og erhvervslivet?
- Hvordan ændrer vi klimavaner, også hos de ikke "klimafrelste"?
- Hvordan kan vi fremme projekter med Zero familier?

De lokale workshops anbefaler Klimakommissionen at se på hvordan man kan arbejde med adfærd og adfærdssændringer, både ved at Kommissionen udøver et politisk pres, og påtager sig rollen som formidler:

2. Boliger

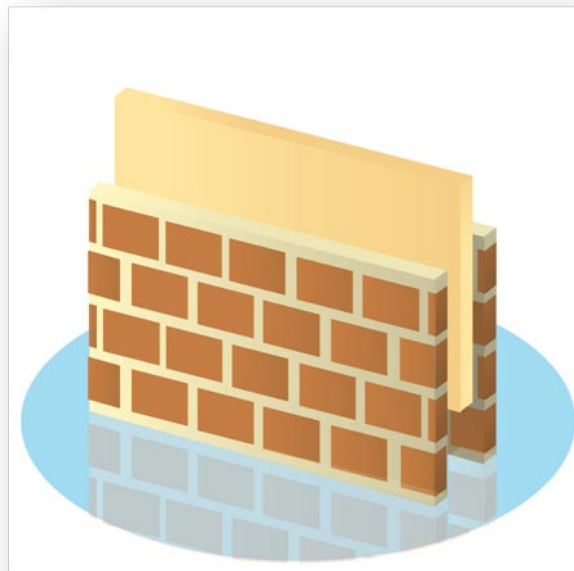
"Her kan vi virkelig gøre noget..."

Boligtemaet var et stort omdrejningspunkt ved de lokale workshops, fordi boliger både bruger megen energi, og fordi boligerne af mange opfattes som et sted, hvor den enkelte har mulighed for at gøre noget. De overordnede temaer handler bl.a. om, hvordan der kan skabes incitament for private boligejere, i forhold til renovering og nybyggeri, og hvordan der kan skabes attraktive vilkår og gennemskuelighed, både for dem der efterspørger energirigtige løsninger, og for dem der skal udføre dem.

I kommunerne blev der vist stor lyst til at tage sagen i egen hånd, og der er mange gode initiativer i gang – som med fordel kunne koordineres nationalt. Det handler bl.a. om at lave forsøg med bæredygtige familier á la Project Zero i Sønderborg, forsøg med energirigtig renovering af boliger eller boligkomplekser eller udstykning af boligområder med skærpede krav til energiforbruget. Et generelt træk har været, at kommunerne ofte ønsker at tage mere ambitiøse skridt end den nationale lovgivning tillader. Derfor var det også et ønske for mange at lovgivningen fik et gennemsyn eller at der blev åbnet op for mulighed for frikommune forsøgsordninger. Mange af kommunerne har planer om at blive CO₂ neutrale omkring 2025 - 2030.

Nogle af de temaer som kom frem på de lokale workshops var bl.a.:

- Kan man gennem arkitektur/planlægning sikre en anden måde at bygge boliger/infrastruktur på, der passer bedre til en klimavenlig dagsorden? Hvilke krav skal der stilles til vores byer om 50 år?
- Hvordan sikres energioptimal opvarmning uden for fjenvarmenettet?
- Skal man skærpe kravene i bygningsreglementet – både i forhold til eksisterende og nyt byggeri?
- Hvordan sikrer man at bygmestre har bedre viden eller erfaring med energirigtig renovering?
- Hvordan får vi de private boligejere til at vælge energirigtige løsninger?
- Hvordan får vi plusbygninger (gælder både nye og eksisterende)?
- Hvordan gør vi det attraktivt at energirenovere den eksisterende boligmasse?
- Hvordan gør vi det billigere at opføre passivhuse og 0-energihuse?

Klimakommissionen anbefales bl.a. se på følgende initiativer:

- Afskaf ejendomsskatten og erstat den med CO₂ skat.
- Lovkrav om at alle nye boliger skal opføres som passivhuse.
- Etabler uddannelse af bygmestre om energihuse.
- Bedre information om energirigtig renovering af boliger.
- Mulighed for at rive eksisterende byggeri ned og bygge CO₂-neutralt med tilskud fra Landsbyggefonden; renoveringsbehov i den almene sektor er 160 mia. mens der ydes ca. 2-3 mia. fra Landsbyggefonden.
- Grønne byer – grønne tage; kan tagarealer bruges mere konstruktivt?
- BBR – CO₂ beskatning pr. m².
- CO₂ mærkning af boliger.
- Krav om energiklassificering af byggematerialer.
- Mulighed for energioptimal opvarmning udenfor fjernvarmenettet, f.eks. via mikro-netværk baseret på VE hvor et mindre antal huse er koblet sammen.
- Oprette et ministerium for energibesparelser – eller et Boligministerium.

3. Erhvervsliv

"Både direkte og indirekte interesser"

Det lokale erhvervsliv har været repræsenteret ved de lokale workshops både i form af større og mindre virksomheder.

Vort indtryk fra dialogmøderne er, at erhvervslivet mest har været repræsenteret, hvis de har haft en direkte forretningsmæssig interesse, f.eks. som leverandør af energibesparende teknologi eller lignende. De øvrige erhverv har været svagere repræsenteret. Erhvervsvirksomhederne har det måske på samme måde som borgerne – der er behov for en øget forståelse for, hvad den enkelte virksomhed kan gøre. Også selvom den ikke direkte er involveret i energisektoren.

Der er dog ingen tvivl om at erhvervslivet også har andre interesser end de direkte forretningsmæssige, f.eks. forbedret image, og forbedret driftsøkonomi via besparelser på energiforbrug.

Nogle af de emner der dukkede op på møderne var bl.a. følgende:

- Hvordan gøres CO₂-neutralitet til et forretningsområde?
- Hvordan gør vi det nemt og attraktivt at være en bæredygtig virksomhed?
- Hvordan får vi erhvervsvirksomheder til at omstille sig til klimavenlig teknologi/drift?

Nogle af de forslag, som det kan være relevante for Klimakommissionen at se på, er følgende:

- Kan man gøre det lettere for virksomheder at bevæge sig "på tværs" af forvaltninger, ministerier og andre organisatoriske skel.
- Kan man pege på muligheder for bedre vidensdeling mellem virksomheder?
- ESCO-ordning.
- Skal man se på alternative måder at beskatte virksomheder på – evt. ved at indføre en CO₂ skat?

4. Landbrug

"Mere biogas og CO₂-neutrale fødevarer"

Landbruget har naturligt nok især været diskuteret i landbrugskommuner, mens det stort set ikke er blevet berørt i de store bykommuner.

Nogle af de emner der bl.a. blev berørt på de lokale workshops var:

- Hvordan kan vi anspre landbruget til at satse mere aktivt på biogas?
- Bør der etableres andelsselskaber til lokale biogasanlæg?
- Hvordan formidles/forklares fødevarers klimapåvirkning?
- Hvordan gør vi fødevare-produktionen i DK CO₂ neutral?

Klimakommissionen anbefales at fokusere på følgende emner:

- Synliggørelse af CO₂ forbrug på landbrugsprodukter – hvad er CO₂ belastningen på et kg oksekød i forhold til et kg æbler?
- Biogas – der bør ses på lovgivningen så denne ikke står i vejen for at udnytte energien i f.eks. affald (gylle til biogas). Til nogle af projekterne skal der indhentes miljøgodkendelse – kan den hindre gode initiativer?
- Bør der skabes andelsselskaber til lokale biogasanlæg – også for at få ejerskab?
- Der bør oprettes en national forsøgspulje til at oprette lokale biogasanlæg.

5. Regulering (lovgivning og skatter og afgifter)

"Kommunerne vil selv – må de?"

På møderne har der været en livlig debat om forskellige former for incitamenter, som kan fremme en bæredygtig udvikling.

Kommunerne er meget fremme i skoen med et indædt ønske om at kunne agere mere autonomt, samt selv at kunne høste gevinsten af egne tiltag.

Et af de store spørgsmål som blev rejst ved mange af de lokale workshops var især, at lovgivningen på en række områder virkede som en direkte barriere for at få sat de nødvendige initiativer i gang. Der blev derfor også peget på, at der var behov for et overblik over, hvor lovgivningen er uhensigtsmæssig i forhold til kommunernes, borgernes eller virksomhedernes ønsker om at gøre noget ved klimaet. Selvom økonomiske virkemidler er centrale i adfærdsændringen, kan man imidlertid også forestille sig, at adfærden påvirkes via andre kanaler. Hvis det simpelthen er nemmere og mere bekvemt at vælge en energirigtig løsning, eller hvis de energirigtige løsninger er de eneste tilgængelige vil det have en betragtelig effekt. Et godt eksempel er lovgivningen om energisparepærer.

Skatter og afgifter var også et væsentlig omdrejningspunkt. Og her handlede det primært om hvordan man kan bruge skatte- og afgiftssystemet til at understøtte de ønskede adfærdsændringer.

Nogle af de temaer der bl.a. dukkede op er:

- Kan der gives et overblik over hvor lovgivningen skaber barrierer i forhold til at gøre Danmark uafhængig af fossile brændsler?
- Skal afgifter gøres forbrugsafhængige i stedet for at der er faste afgifter på energi?
- Skal virksomhedsskatten afvikles og i stedet indføre en CO2 skat?
- Skal der åbnes op for frikommuneforsøg, hvor kommuner kan virke som forsøgsområde og løftestang på det klima- og energipolitiske område?
- Hvordan ændrer vi afgiftssystemet, så det fremmer uafhængigheden af fossile brændstoffer?

På de lokale workshops kom der mange anbefalinger til Klimakommissionen til initiativer – nedenfor er nogle eksempler:

- Skabe politisk vilje til beskatning af CO₂
- Nye tilskudsordninger til vedvarende energi
- Lovgivning der fremmer de bedste løsninger
- Indfør standarder for energibesparelser på tværs af teknologier
- Der er behov for at kortlægge lovgivningen – barrierer/løsninger. Sikre at eksisterende lovgivning ikke skaber barrierer for tiltag – lav et katalog over lovgivningen.
- Der bør oprettes en klimafond, hvorfra man kan få tilskud til energirenovering.
- Genindfør tilskudsordninger med støtte fra CO₂-midlerne og anvend CO₂-midlerne til indsats på energiområdet.
- Hvordan sikres det, at skatter og afgifter ikke hindrer opstilling, forsøg og initiativer vedr. VE? Skal der være skattefradrag/skattefrihed ved indkøb af VE?
- Hvordan inddrages pengeinstitutter så finansieringen er i orden? Lægger lånepolitik-ken op til investering i VE?
- Hvordan sikres et system som fremmer VE frem for som nu at modarbejde det?
- Skal momsens differentieres?
- Skal afgifter gøres forbrugsafhængige eller faste?
- Progressiv afgift på fossilt brændsel
- Grøn strøm skal være afgiftsfritaget – markedet vil så løse problemet
- Er el-afgifterne gennemskuelige? Hvordan sikrer vi, at folk har forståelse for den energi, de bruger? Skal afgiften gøres mere forbrugsafhængig?

6. Samarbejde på tværs af kommuneskel

"Hvordan skaber vi synergi?"

Det vrimler med fantastiske initiativer i de enkelte kommuner. Mange kommuner, virksomheder og borgere har givet udtryk for, at de gerne vil styrke samarbejdet på tværs af kommunerne, så man i højere grad kan lære af hinandens ideer og initiativer. men det er vores indtryk, at man i høj grad opfinder sine egne løsninger ud fra devisen: "Vores forhold er helt specielle og kræver derfor vores egne løsninger." Denne opfattelse kan i mange tilfælde give rigtig god mening, hvis man f.eks. ligger på en ø eller i et randområde. Ofte kan der dog være store gevinster at hente, hvis man samarbejder på tværs – både kommunerne imellem, men også i offentligt og privat regi samt internationalt:

På trods af at de fleste kommuner oplever det nuværende samarbejde som værende godt, gav de også udtryk for, at der er områder, hvor det kan styrkes. Derfor var spørgsmålet også rettet mod kommunerne selv og ikke nødvendigvis mod Klimakommissionen.

En del kommuner gav dog udtryk for, at de gerne ville have muligheden for frikommuneforsøg, for at få mulighed for at prøve en række af de initiativer af, som de har sat i gang.

Nogle af de spørgsmål der blev rejst var bl.a.:

- Hvilke opgaver kan vi løfte ved at gå sammen med andre kommuner?
- Hvordan får vi kommuner til at arbejde sammen om at skabe et vækstmiljø for vedvarende energi?
- Hvordan understøtter individuelle og offentlige initiativer bedst hinanden?

Klimakommissionen kan bl.a. se på følgende spørgsmål:

- Hvordan kan man gøre det nemmere at koordinere og samarbejde mellem kommunerne?

7. VE-Teknologi

"Lad os giv de andre teknologier vind i sejlene også!"

Danmark har en førende position inden for produktion af vindmølleteknologi. Denne position er dog ikke givet, og derfor var et af de store emner på de lokale workshops også, hvordan Danmark fastholder denne position, samtidig med at man også har fokus på udviklingen af andre og nye VE-teknologier.

På de lokale workshops var der udbredt forståelse for, at en overgang til uafhængighed af fossile brændsler kræver massiv udbygning af VE. Derfor blev der også peget på, at man skal udnytte vind sammen med en række andre teknologier som sol, geotermi, varmepumper, vand m.m. for at nå målet.

Der blev dog også udtrykt frustration over den manglende sammenhæng mellem ønsket om mere VE samtidig med, at de forskellige incitamentter i form af bl.a. lovgivning, tilskud m.m. ikke altid var med til at fremme udbygningen af mere VE.

Nogle af de spørgsmål som bl.a. blev rejst var:

- Hvordan får vi DK's førerposition på vindmølleområdet udvidet til at omfatte alle aspekter af "ikke fossile energier"?
- Kan vandtemperaturen i havet/fjordene udnyttes bedre?
- Kan geotermi udnyttes langt bedre?
- Hvordan kan vi udvikle potentialet for solceller?
- Hvordan får vi sat flere vindmøller op?
- Hvordan sikrer vi, at det er realistisk, at solceller leverer 50% af energien?

Nogle af de initiativer, som Klimakommissionen kunne pege på er bl.a.:

- Støtte VE former i fjernvarmeværkerne.
- Støtte grundforskning og udvikling - opbygning af videncentre for VE.
- Støtte oprettelse af andelsselskaber for fjordvarme. Der er ubegrænsede ressourcer tilgængelige i vandtemperaturen. Der bør derfor ses på hvordan denne varme evt. kan udnyttes under hensyntagen til miljøet. Kan der tænkes i storskala?
- Fremme konstruktion af 1:1 demoanlæg
- Der bør være tilskud til solceller – som i f.eks. Tyskland.
- Det danske afregningssystem er meget ufleksibelt (gammeldags og firkantet) eksempelvis for sol. Det skal fornyes.
- Forskning og udviklingsstøtte til solceller og folier.
- Der skal etableres en bedre uddannelse af installatører.
- Etablering af solcelleparker som alternativ til individuelle anlæg.
- Ingen CO₂ afgift på el fra vind
- Afgiftsfritagelse for vind. Fjern organisatoriske barrierer for vindmøllelaug

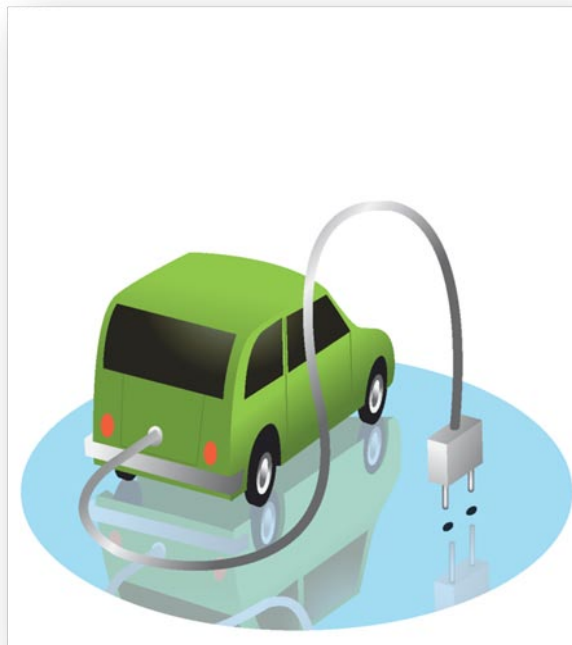
8. Transport

"Privatbilisme er en øm tå!"

Transport og transportsektorens organisering var et gennemgående tema ved de lokale workshops. Men det viste sig også at det var et område, som var svært at gå til og meget følsomt, fordi transport berører os alle, og fordi vi alle drager fordele af de muligheder og den fleksibilitet som privatbilisme giver i forhold til indretning af vore liv og dagligdag.

De væsentligste temaer var derfor mere hvordan transportarbejdet kan organiseres så det belaster miljø og klima mindst muligt, end helt at forbyde biler. Det drejer sig bl.a. om introduktion af el-biler, hybridbiler m.m., afgiftsfritagelse af el-biler, CO₂ afgift på kørsel eller roadpricing.

Der kom også mange forslag om hvordan pendlerarbejdet kunne organiseres f.eks. i forhold til stationsnærhed, samkørsel m.m., bedre offentlig transport og bedre muligheder for cyklister.

De vigtigste spørgsmål der blev rejst inden for dette tema handler derfor bl.a. om:

- Hvordan får vi flere el-biler ind i systemet?
- Hvordan kan vi arbejde med tiltag i vores offentlige transportsystemer?
- Hvilke nye tiltag kan vi forestille os i forbindelse med privat transport?

Nogle af forslagene til Klimakommissionen lyder som følger:

- Beskat de mest forurenende transportformer
- Bilfri zoner (miljøzoner)
- Forlængelse af afgiftsfritagelse for elbiler. Arbejde på at gøre transportsektoren kvotebelagt
- Ændre transportfradrag (det er uhensigtsmæssigt)

9. Uddannelse

"Øg indsatsen på alle niveauer"

Et gennemgående tema har været, at adfærd og vaner grundlægges meget tidligt, hvorfor det er vigtigt at rette opmærksomheden mod den viden og den uddannelse børn og unge får. Derfor har behovet for at uddanne børn og unge i klima og energiteknologiske problemstillinger og løsninger har også været berørt på de fleste workshops. Viden og især viden om hvordan man håndterer de komplekse problemstillinger som klimaforandringerne betyder, er vigtigt for at vi kan handle.

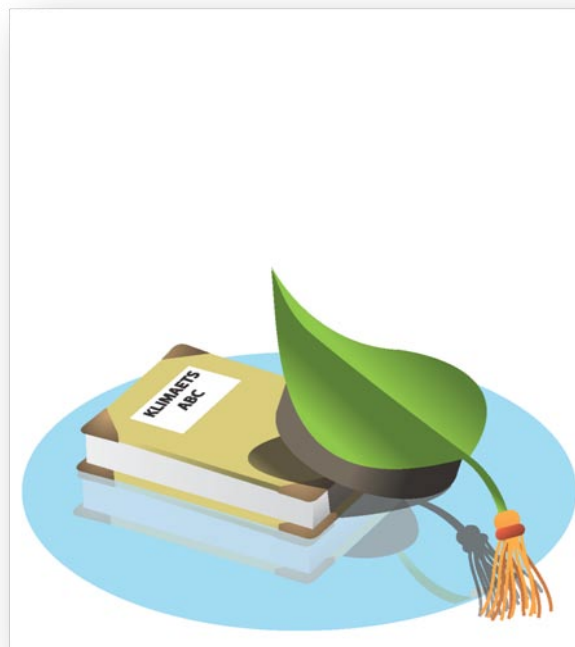
Et andet væsentligt aspekt har været at håndværkere, bygmestre m.v. skal have bedre viden og information om hvilke klima- og energitekniske løsninger der findes på markedet, og hvordan de kan indpasses i folks dagligdag. Derfor er uddannelse og vedvarende efteruddannelse af disse erhvervsgrupper også et væsentligt element, som blev adresseret på møderne.

Nogle af de emner der bl.a. blev berørt var:

- Hvordan sikrer vi at børn og unge får bedre viden om klima og energi relaterede emner? Skal undervisningen gøres mere tværfaglig så sammenhænge læres?
- Hvordan sikres at håndværkere uddannes/efteruddannes til nyeste viden om klima- og energiteknologiske løsninger?
- Hvordan skaber vi et innovations miljø, der sikrer grønt iværksætteri, produktudvikling og grønne arbejdspladser?

Anbefalinger som Klimakommissionen kan se på er bl.a.:

- Information/indlæring af klima og miljø skal være en del af børns opvækst - helt fra vuggestuen
- Uddannelsesbekendtgørelser med fokus på bæredygtige uddannelser
- Klimauddannelse som international konkurrenceparameter

10. Incitamentter - økonomi

"Gør det attraktivt at satse på VE"

Ligesom lovgivning og skatter og afgifter opfattes forskellige former for økonomiske incitamentter som et væsentligt virkemiddel til adfærdsændring. Det der primært har været i fokus har været nye lånetyper der honorerer investering i VE eller klimavenlige teknologier, eller oprettelse af fonde eller puljer, hvor kommuner, virksomheder eller borgere kan låne penge til klima- og energiinvesteringer.

Derudover har der været en del diskussioner af, hvordan man igennem økonomi og økonomiske styringsinstrumenter i højere grad kan synliggøre effekterne af vores levevis og om man gennem disse styringsinstrumenter kan medvirke til en adfærdsændring, eller ændring af vores økonomi så den ikke alene fokuserer på vækst.

De spørgsmål der primært er blevet vendt er bl.a.:

- Hvordan inddrages pengeinstitutter, så finansieringen er i orden? Lægger den eksisterende lånepolitik op til fx investering i vindenergi?
- Skal der indføres puljeordninger til energiinvesteringer, der åbner op for favorable lån?
- Skal det gøres mere synligt hvad effekterne af vores levevis er – fx i form af et "carbon footprint"?
- Skal man ændre ved tilskudssystemet for at få gang i teknologiudvikling? Eksempelvis er tilskuddet til solenergi i Tyskland højere end i Danmark.

Forslagene til Klimakommissionen inkluderer bl.a. følgende:

- Udfolde idékatalog
- Være kommunernes forlængede arm ind til politikerne
- Udbrede de gode idéer fra de lokale workshops og kommunikere den store vilje og engagement i lokalsamfundet
- Bindeled mellem borgere og politikere ved at formidle klare budskaber
- Skabe dialog mellem borgere og beslutningstagere
- Skaffe rammer for energiplanlægning
- Der skal være økonomi i at være energikorrekt

